

J. M. Coetzee

A barbárokra
várva

FORDÍTOTTA SEBESTYÉN ÉVA

J. M. Coetzee

A barbárokra
várva

ATHENAEUM

A fordítás alapjául szolgáló mű:
J. M. Coetzee: *Waiting for the Barbarians*

Copyright © by J. M. Coetzee, 1980
By arrangement with Peter Lampack Agency, Inc.
350 Fifth Avenue, Suite 5300, New York, NY 10118 USA

Hungarian translation © Sebestyén Éva

Utószó © Gyuris Kata

Minden jog fenntartva

Kiadta az Athenaeum Kiadó,
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
1086 Budapest, Dankó u. 4–8.
Telefon: 1-235-5030
www.athenaeum.hu
www.facebook.com/athenaeumkiado
athenaeumkiado2012@gmail.com

ISBN 978 963 293 779 3

Felelős kiadó: A kiadó ügyvezető igazgatója
Felelős szerkesztő: Szabó Tibor Benjámin
Szerkesztette: Filippov Gábor
Műszaki vezető: Drótos Szilvia
Borító: Földi Andrea
Nyomdai előkészítés: Tóth Viktor

Nicolasnak és Giselának

I.

Soha nem láttam ehhez hasonlót: két drótkeretes, apró lencse takarja a szemét. Talán vak? Megérténém, ha vakságát szeretné így elrejtteni, de ő nem vak. A lencsék sötétek, úgy tűnik, mintha nem lennének átlátszók, ő azonban keresztüllát rajtuk. Azt mondja, új találmány. – Védi a szemet az erős napfénytől. Bizonyára hasznosnak találná ön is itt a sivatagban. Nem kell állandóan hunyorogni, és a fejfájás is csökken. Nézze! – Könnyedén megérinti a szeme sarkát. – Nincsenek ráncok. – Visszatekint a szemüvegét. Valóban, fiatalosan sima a bőre. – Otthon mindenki ilyet visel.

A vendéglő legjobb szobájában ülünk, előttünk egy flaska és egy tál dió. Nem beszélünk jövőteléne okáról. Rendkívüli meghatalmazásból van itt, ennyi elég. Inkább vadászatról beszélgetünk. Elmeséli legutóbbi nagy hajtóvadászatukat, amikor őzek, vaddisznók és medvék ezreit ölték le, úgy hogy rothadó döghegyeket kellett maguk után

hagyniuk („Micsoda kár!”). Én pedig elmondom, hogy vándorlásuk közben minden évben vadlúd- és vadkacsarajok szállnak le a tóra, és elmesélem, miként ejtik őket zsákmányul a bennszülöttek. Javaslom neki, hogy éjszaka menjünk ki halászni egy bennszülött csónakkal. – Ezt az élményt nem szabad kihagyni – mondom –, a halászok lángoló fáklyákat tartanak a víz felett, és dobokat vernek, így terelik a halakat a kifeszített hálók felé. – Bólint. Elmeséli, hogy egy határvidéki körútja során látta, amikor az emberek egy bizonyos kígyófajtát ettek csemege gyanánt, és elmondja, hogyan lőtt egy hatalmas antilopot.

Bizonytalan mozdulatokkal kerüli ki a számára idegen bútorokat, de nem veszi le a szemüvegét. Korán visszavonul. Itt szállt meg a vendéglőben, mivel ez a legjobb szállás, amit a város nyújtani tud. Figyelmeztetem a személyzetet, hogy fontos látogatóval van dolguk. – Joll ezredes a Harmadik Irodától jött – mondom nekik –, a Harmadik Iroda most a Polgári Őrség legjelentősebb részlege. – Legalábbis ezt beszélik, igaz, a szóbeszéd meglehetősen megkétszerezve jut csak el hozzánk a fővárosból. A tulajdonos bólint, a szobalányok fejet hajtanak. – Jó benyomást kell tennünk rá.

Kiviszem a gyékényemet az erődfalra, ahol az éjszakai szellő kissé felüdít a hőség után. Többen

is kifeküdtek a város lapos tetőire, alakjuk kirajzolódik a holdfényben. A köztér diófája alól még mindig beszélgetés hallatszik. Pipa fénylik szentjánosbogárként a sötétben, fénye hol eltompul, hol felerősödik. A nyár lassan a végéhez közeledik. A kertek gyümölcsfái roskadoznak a terhük alatt. Fialat koromban voltam utoljára a fővárosban.

Hajnalban ébredek, lábujjhegyen lesétálok a lépcsőn az alvó katonák között, akik forgolódnak, sóhajtoznak, miközben anyjukturól, szerelmükről álmodnak. Ezer és ezer csillag tekint le ránk az égről. Valóban a világ tetején vagyunk. A szabad ég alatt ébredőt elkápráztatja az éjszaka.

Az őrszem keresztbe vetett lábbal ül a kapunál, és puskáját dajkálva mélyen alszik. A kapus lezárta a bódéját, talicskáját kinn hagyta. Továbbmegyek.

* * *

– Nincs lehetőségünk rabőrzésre – magyarázom.
– A bűnözés mértéke errefelé jelentéktelen, a büntetés általában bírságból vagy kényszermunkából áll. Ez a kis kunyhó egyszerű raktárhelyiség, és amint látja, a magtárhoz ragasztottuk. – Oda-bent fülledt és bűdös a levegő. Nincsenek ablakok. A két fogoly megkötözve fekszik a padlón. Ők ontják magukból a bűzt, az áporodott vizeletszagot. Behívom az őrt:

– Mosakodjanak meg ezek az emberek, és siesen, kérem!

Látogatómat bevezetem a magtár hűvös homályába.

– Az idén háromezer vékára számíthatunk a közösségi földeken. Csak egyszer vetünk. Az idő eddig a kedvünkben járt.

Patkányokról beszélgetünk, és irtásuk módszeiről. Nedves kőrisha szaga érződik, amikor visszatérünk a kunyhóba. A foglyok már elkészültek, és a sarokban térdelnek. Egyikük idős férfi, a másik egy fiú.

– Néhány nappal ezelőtt fogtuk el őket – mondom. – Fosztogatás volt alig húszmérföldnyire innen. Ez szokatlan. A bennszülöttek általában távol tartják magukat az erődtől. Ezt a kettőt a történetek után kaptuk el. Azt mondják, semmi közük a rabláshoz. Nem tudom, talán igazat beszélnek. Ha kérdezni akar tőlük, természetesen tolmácsolok.

A fiú arca megdagadt, és tele van sérülésekkel, egyik szeme annyira duzzadt, hogy nem tudja kinyitni. Leguggolok elé, és megveregetem az arcát.

– Figyelj rám, fiú! – mondom neki a határvidékiek nyelvén. – Beszélni akarunk veled.

Nem válaszol.

– Csak úgy tesz, mintha nem értené – mondja az őr.

– Ki ütötte meg? – kérdezem.

– Nem én voltam – feleli. – Így került hozzánk.

– Ki ütött meg? – kérdezem a fiútól.

Nem figyel rám. Átnéz a vállam fölött, de nem az örre, hanem Joll ezredesre, aki mellette áll.

Jollhoz fordulok.

– Talán még sohasem látott ilyet. – Mutatom.

– A szemüvegére gondolok. Biztosan azt hiszi, hogy vak. – Joll azonban nem mosolyog vissza. Úgy tűnik, szükségesnek tart bizonyos arckifejezést felvenni a foglyok előtt.

Leguggolok az idős ember elé.

– Figyelj rám, papa! Azért vagytok itt, mert egy fosztogatás után elcsíptek benneteket. Tudod jól, hogy ez komoly ügy. Tudod jól, hogy meg is büntethetnek érte.

Megnedvesíti az ajkát a nyelvével. Arca szürke és megtört.

– Látod ezt az urat, papa? Ez az úr a fővárosból jött hozzánk. A határ menti erődöket járja. Az a munkája, hogy megtudja az igazságot. Ez a dolga. Megtudja az igazságot. Ha nekem nem válaszolsz, akkor neki kell válaszolnod. Érted?

– Kegyelmes uram. – Hangja elcsuklik; megköszörüli a torkát. – Kegyelmes uram, nem tudunk semmit a rablásról. A katonák megállítottak és megkötözték bennünket. Minden ok nélkül. Épp úton voltunk, az orvoshoz igyekeztünk. Ő a nővérem fia. Van egy sebe, ami sehogy sem akar be-

gyógyulni. Nem vagyunk tolvajok. Mutasd meg a sebed őexcellenciájának!

A fiú kapkodva, foggal-körömmel igyekszik kibontani alkarján a rongyos kötést. Az utolsó tekerésnél látni, hogy az alvadt vérrel és gennyel átítított kötszer a sebbe ragadt, de a fiú felemeli a rongy szélét, hogy megmutassa a seb vörös, begyulladt peremét.

– Látja – mondja az öregember –, nem gyógyítja meg semmi. Az orvoshoz akartam vinni, amikor a katonák megállítottak bennünket. Ennyi történt.

Látogatómmal visszasetálunk a téren át. Három asszony halad el mellettünk, a csatornagátról jönnek, fejükön ruháskosarat egyensúlyoznak. Kíváncsian méregetnek bennünket, nyakukat mereven tartják. Perzselőn süt a nap.

– Hosszú ideje ezek az első foglyok – mondom.
– Tisztára véletlen: általában nincs lehetőségünk barbárokat bemutatni. Az úgynevezett banditizmusnak nincs túl nagy jelentősége. Ellopnak néhány juhot vagy málhás állatot a menetoszlopból. Néha mi is rajtuk ütünk. Jobbára nincstelen törzsi bennszülöttek, akik kis nyájaikkal a folyó mentén élnek. Ez az életmódjuk. Az öregember azt mondja, hogy orvoshoz igyekeztek. Lehet, hogy ez az igazság. Miért vinne magával egy rajtaütésre induló horda egy öregembert és egy beteg fiút?

Hirtelen ráeszmélek, hogy mentegetem őket.

– Természetesen sohasem lehet tudni. De még ha hazudnak is, mi hasznát vehetné ezeknek az egyszerű embereknek?

Megpróbálom leküzdeni az ingerültséget, amelyet a férfi rejtélyes hallgatása kelt bennem, meg az egészséges szemeket rejtő sötét lencsék ócska, színpadias titokzatossága. Hasán összekulcsolt kézzel jár, mint egy asszony.

– Mindenesetre – mondja – ki kell kérdeznem őket. Ma este, ha ez megfelel. Magammal viszem a segédemet. Szükségem lesz tolmácsra is. Talán az őr jó lesz. Beszéli a nyelvet?

– Mindannyian meg tudjuk értetni magunkat. Szeretné, ha én inkább távol maradnék?

– Fárasztónak találná. Szabványos eljárásaink vannak, amelyeken végig kell mennünk.

* * *

Semmit sem hallok a jajgatásból, amelyet az emberek utólagos beszámolóik alapján a magtárból hallottak. Este, amikor a munkámat végzem, minden pillanatban tudatában vagyok annak, ami ott történhet, és még a fülem is ráhangolódik az emberi fájdalom hangszínére. A magtár azonban tömör építmény, nehéz ajtókkal és ablakokkal; a déli fertályon fekszik, túl a vágóhídon és a malmon. Ami valaha előretolt helyőrség volt, majd határerőd, mára mezőgazdasági településsé fejlődött, három-

ezer fős várossá, ahol az élet zaja, a zaj, amelyet ez a sok ember egy meleg nyári estén kelt, nem szűnik meg csupán azért, mert valaki kiáltozik. (Már-már eljutok addig a pontig, hogy magamat kezdem mentegetni.)

Legközelebbi találkozásunkkor, amikor Joll ezredes éppen ráér, a kínvallatásra terelem a szót.

– Mi van akkor, ha a foglya igazat mond – kérdezem –, és azt tapasztalja, hogy nem hisznek neki? Hát nem szörnyű helyzet? Képzelve el: eljutunk odáig, hogy valljunk, és vallunk, és már nincs mit vallanunk, megtörünk, és mégis arra kényszerítene, hogy még többet valljunk! És micsoda felelősséget jelent ez a vallatónak! Honnan tudhatja, mikor mondanak igazat?

– Van egy bizonyos hangszín – mondja Joll. – Egy bizonyos szín jellemzi annak az embernek a hangját, aki igazat beszél. Megfelelő kiképzéssel és tapasztalattal megtanulhatjuk felismerni ezt a hangszínt.

– Az igazság hangszíne! Felismeri ezt a hangot a hétköznapi beszédben is? Tudja talán, hogy én igazat mondok-e?

Ez az első bizalmas jellegű párbeszéd köztünk, és ezt a pillanatot egy kézlegyintéssel igyekszik elhárítani magától.

– Nem, félreért. Én egy különleges helyzetről beszélek, egy olyan helyzetről, amelyben az igaz-

ságot keresem, és nyomást kell gyakorolnom, hogy megtaláljam. Először hazudnak nekem, tudja – ez történik –, először hazugság, aztán nyomás, aztán még több hazugság, aztán még nagyobb nyomás, aztán szünet, majd még nagyobb nyomás, aztán az igazság. Így lehet hozzájutni az igazsághoz.

A kínszenvedés az igazság; minden egyéb kétségbe vonható. Ez a lényege párbeszédemnek Joll ezredessel, akit megpróbálok elképzelni manikűrözött körmeivel, mályvaszínű zsebkendőivel és puha cipőbe bújtatott lábával a fővárosban, ahová szemmel láthatóan olyannyira visszavágyódik, amint a színházi folyosón társalog barátaival a felvonások között.

(Másrésről, ki vagyok én, hogy a köztünk lévő távolságot bizonygassam? Vele iszom, vele étkezem, megmutatom neki a látnivalókat, minden segítséget megadok, amire megbízólevélben kértek, sőt még többet. A Birodalom nem követeli meg, hogy szolgálai szeressék egymást, csupán azt, hogy eleget tegyenek a kötelességüknek.)

* * *

A beszámoló, amelyet bírói minőségemben kapok tőle, meglehetősen tömör.

„A kihallgatás során ellentmondásokat tapasztaltunk a fogoly vallomásaiban. Az ellentmondásokat a fogoly elé tártuk, aki feldühödött, és meg-

támadta a nyomozótisztet. Dulakodás kezdődött, melynek során a fogoly nagy erővel a falnak zuhant. Már nem lehetett eszméletre téríteni.”

A vizsgálat kellő alapossága érdekében, ahogy azt a törvény betűje is megköveteli, odahívatom az őrszemet, és megkérem, hogy tegyen tanúvallomást. Beszél, én pedig minden szavát lejegyzem: „A fogoly elvesztette az önuralmát, és megtámadta a nyomozótisztet. Behívtak, hogy segítsek megfékezni a foglyot. Mire odaértem, a verekedés már befejeződött. A fogoly eszméletlen volt, és vérzett az orra”. Megmutatom neki, hol kell aláírnia a tanúvallomását. Kötelességtudóan veszi át tőlem a tollat.

– Megmondta a tiszt, hogy mit kell vallania? – kérdezem csöndesen.

– Igen, uram – mondja.

– Meg volt kötözve a fogoly keze?

– Igen, uram, azazhogy nem, uram.

Elbocsátom az őrt, és kitöltöm a halotti bizonyítványt.

Mielőtt azonban lefeküdnék, fogom a lámpát, és a téren, majd a mellékutcákon át a magtárba megyek. Új őrszemet küldtek a kunyhó ajtajához; egy parasztfiú alszik takarójába burkolózva. Közeledtemre a tücsök abbahagyja a ciripelést. Elhúzom a reteszt, de az őr nem ébred fel. A lámpát magasra tartva belépek a kunyhóba. Hirtelen ráeszmélek,

hogy illetéktelenül hatolok be egy szent vagy gonosz helyre, ha van egyáltalán különbség a kettő között, az Állam titkainak szigorúan őrzött területére.

A fiú a sarokban fekszik egy szalmazsákon, jól van, él. Úgy tesz, mintha aludna, de feszült testtartása elárulja, hogy ébren van. Kezét megkötözték. A másik sarokban hosszú, fehér halom.

Felkeltem az őrt.

– Ki mondta, hogy hagyja ott a holttestet? Ki varrta be a lepedőbe?

A fiú megérzi a haragot a hangomban.

– Az a férfi, aki a másik őexcellenciájával jött, uram. Itt volt, amikor szolgálatba léptem. Hallottam, amikor azt mondta a fiúnak: „Aludj a nagyapáddal, tartsd melegen!” Úgy tett, mintha a fiút is be akarná varrni a szemfedőbe, ugyanabba a lepelbe, de aztán nem varrta be.

A fiú akkor is merev testtartásban fekszik, szemét összeszorítva, amikor kivisszük a holttestet. Az udvaron az őr fölém tartja a lámpát, miközben késem hegyével felszakítom a varrást, és visszahajtom a leplet az öregember fejéről.

A férfi ősz szakálla alvadt vértől ragacsos. Szétzúzott ajka lefittyed, fogai kitörték. Egyik szeme kifordult, a másik szemgödör véres üreg.

– Zárja le a leplet! – mondom. Az őr csomót

köt a lepel szélére, amely aztán újra kinyílik. – Azt mondják, hogy a falba verte a fejét. Mi a véleménye? – Az őr bizalmatlanul néz rám. – Hozzon egy kötelet, és kösse össze a szemfedőt!

A fiú fölé tartom a lámpát. Nem moccan, de amikor fölé hajolok, hogy megérintsem az arcát, arcizmai megrándulnak, a testén hosszú hullámokban remegés fut végig.

– Figyelj rám, fiú! – mondom neki. – Nem bánthatlak.

Hátrafordul, megkötözött kezét az arca elé tartja. Keze duzzadt és vörös. Ügyetlenül bontani kezdem a kötelet. A helyzetem bizonytalan és kínos, nem tudom, miként viszonyuljak a fiúhoz.

– Ide figyelj, el kell mondanod az igazságot a tisztnek! Csak egyvalamit akar megtudni tőled, az igazságot. Ha már biztosan tudja, hogy az igazat hallja, nem fog bántani. De mindent el kell mondanod neki, amit tudsz. Minden kérdésére őszintén kell válaszolnod. Ha fájdalmat érzel, ne vesítsd el a fejed! – Végül nagy nehezen sikerül meglazítanom a kötelet. – Dörzsöld össze a kezed, amíg a vérkeringés meg nem indul!

Megmasszírozom a kezét. Fájdalmas arccal mozgatja az ujjait. Semmivel sem látszhatom előtte jobbnak, mint egy anya, aki akkor védelmezi gyermekét, amikor az apa dühkitörése már lecsillapodott. Tudom, hogy egy vallató kétféle álarcot

viselhet, kétféle hangon beszélhet: durván és vigasztalón.

– Kapott a fiú enni ma este? – kérdezem az őrtől.

– Nem tudom.

– Adtak enned? – kérdezem a fiútól.

Megrázza a fejét. Keserúséget érzek. Bárcsak soha ne keveredtem volna bele ebbe az ügybe. Miként fog befejeződni, nem tudom. Az őrszemhez fordulok.

– Most elmegyek, előtte azonban három dolgot kérek. Először is, amikor a fiú keze már kissé rendbe jött, kötözze meg újra, de ne olyan szorosan, hogy megdagadjon! Másodszor, a holttestet hagyja az udvaron, ahol most van! A fiúnak szerzek valami ennivalót a konyháról, hozza el neki! Jöjjön!

Nem állt szándékomban belebonyolódni az ügybe. Vidéki bíró vagyok, a Birodalom szolgálatában álló, felelős tisztviselő, aki eseménytelen napjait tölti a határon, és nyugdíjazásra vár. Dézsmát és adót szedek, felügyelek a közösségi földekre, gondoskodom a helyőrség ellátásáról, ellenőrzöm az alantas tiszték munkáját, rajtuk kívül nincs is más tisztünk, figyelemmel kísérem a kereskedelmet, hetente kétszer elnökölök a törvényszéken. A maradék időben a felkelő napot és az alkonyatot lesem, eszem, alszom, és elégedett vagyok. Remélem, ha meghalok, a birodalmi sajtó meg fog emlékezni rólam három apró betűs sorban... Nem

kívánok mást, mint hogy nyugodt életet élhessek egy nyugodt vidéken.

Az utóbbi években azonban a fővárosból gyakran hallunk híreket arról, hogy a barbárok nyugtalanokodnak. Biztonságosnak vélt utakon kereskedőket támadnak meg és fosztanak ki. Sorozatosan fordulnak elő jószáglopások, a barbárok vakmerősége megnőtt. Egy népszámláló csoport eltűnt, később megtalálták földdel betakart holttestüket. Több lövést adtak le egy területi kormányzóra, miközben általános szemléjét tartotta. A barbárok néhányszor összezsaptak a határőrökkel is. A szóbeszéd szerint a barbár törzsek fegyverkeznek; a Birodalomnak biztonsági intézkedéseket kell tennie, hiszen minden valószínűség szerint háború lesz.

Jómagam semmit sem tapasztaltam a barbárok nyugtalanokodásából. Véleményem szerint minden nemzedék életében egyszer elkerülhetetlen, hogy hisztéria támadjon a barbárok körül. Nincs a határvidéken olyan nő, aki nem álmodott volna arról, hogy egy sötét barbár kéz nyúl ki az ágya alól, és megragadja a bokáját, nincs olyan férfi, akit ne gyötört volna látomás, amelyben barbárok dorbézolnak a házában, tányérokat törnek, fölgyújtják a függönyöket, megerőszakolják a lányait. Ezek az álmok a túlzott kényelem következményei. Mutaszanak nekem egy barbár hadsereget, akkor majd hiszek a szóbeszédnek.

A fővárosban attól tartottak, hogy az északi és a nyugati barbár törzsek végül egyesülhetnek. Vezérkari tiszteket küldtek határvidéki szemlére. Megerősítettek néhány helyőrséget. Kérésünkre a kereskedők katonai kíséretet kaptak. Először bukkantak fel a határon a Polgári Őrség Harmadik Irodájának hivatalnokai, az állam őrangyalai, zendülések rejtett indítékának kivizsgálói, az igazság hívei, a kínvallatás doktorai. Egyszóval, úgy tűnik, gondtalan éveimnek hamarosan vége, nem alhatom el többé nyugodt szívvel, abban a tudatban, hogy kisebb zökkenőktől eltekintve a világ rendje biztos és változatlan. Azon töprengök, bárcsak adtam volna át azt a két nevetséges foglyot az ezredesnek, ezekkel a szavakkal: „Tessék, ezredes úr, ön a szakértő, hadd lássuk, mit tud kihozni belőlük!” Ha elmentem volna néhány napra vadászgatni, amit meg is kellett volna tennem, mondjuk, egy kiruccanás fel a folyó mentén, amikor visszajönnék, lepecsételném az ezredes beszámolóját, anélkül, hogy elolvassám, esetleg csak közömbösen átfutnék rajta, nem kérdezősködnék arról, hogy mit is jelent a „vizsgálat”, mi rejtőzik a kifejezés mögött, akár egy *banshee** a kő alatt... Ha bölcsen így cselekedtem volna, talán most él-

* *Banshee*: tündéraszony vagy szellemasszony, a kelta mitológiában a halál közeledtét jajgatásával jelző túlvilági lény. (A szerk.)

hetnék tovább a vadászatnak, a solymászatnak, a szelíd érzéki vágyaknak, miközben várnám, hogy a provokációk megszűnjenek, a határvidéki mozgolódás lecsillapodjék. De sajnos nem utaztam el: egy ideig befogtam a fülem, hogy ne halljam a magtár melletti szerszámos kamrából kiszűrődő hangokat, aztán egy lámpással elindultam az éjszakában, hogy utána nézzek a dolognak.

* * *

Ameddig a szem ellát, hótól fehérlik a föld. Az eget vakító fény ragyogja be, amely mindent beborít, mintha a nap terjedő fényköddé vált volna. Álomban kilépek a kaszárnya kapuján, elhaladok a csupasz zászlórúd mellett. Elöttem a tágas látóhatár szélei a fénylő égbe hajlanak. A falak, a fák, a házak összezsugorodtak, és valóságosságukat elveszítve eltűntek a világ peremén.

Ahogy végigsuhanok a téren, sötét figurák válnak ki a fehérségből, játszadozó gyermekek hóvárát építenek, a tetejébe kis, vörös zászlót tűznek. Egyujjas kesztyű, csizma, takaró védi őket a hideg ellen. Marékszám hordják a havat, és tapasztják, kitöltik vele a vár falait. Leheletük fehér felhőként gomolyog. A vár körül már félig elkészült a mellvéd. Megpróbálom kihámozni a különös, lebegő, csivitelő gyerekhangok értelmét, de hiába.

Érzem a testem tömegét, az árnyékát, így nem lepődöm meg, amikor közeledtemre a gyerekek mindkét oldalon szétszélednek. Egy lány ott marad. Idősebb, mint a többiek, talán már nem is gyerek, nekem háttal ül a hóban csuklyás felsőrészben, és a vár bejáratát építi, lábai széles terpeszben, kezével ás, vereget, formál. Mögötte állok, és nézem. Nem fordul meg. Igyekszem elképzelni az arcát, amelyet virágkehelyként keretez hegyes csuklyája, de nem tudom, milyen lehet.

* * *

A fiú meztelenül fekszik a hátán, kapkodva veszi a levegőt. Bőre verejtéktől csillog. Most először nincs kötés a karján, így láthatom a gyulladt, nyílt sebet. Közelebb emelem a lámpát. Hasát és ágyékát apró hegek, sebek és vágások borítják, némelyikből vér szivárog.

– Mit tettek vele? – kérdezem suttogva az őrszemtől, ugyanattól a fiatalembertől, aki előző éjszaka is ott volt.

– Egy kés – suttog ő is. – Csak egy kis kés volt, ekkora. – Hüvelyk- és mutatóujját kinyújtja. Megragadja a képzeletbeli kést, gyors mozdulattal az alvó fiú testébe szúr vele, és finoman megforgatja benne, először balra, majd jobbra. Aztán visszahúzza, kezét leereszti, és vár.